

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szentgyörgy-utca 1092. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hova az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-Marki 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész lven.

ELŐFIZETÉSI AR:

Félévre 3 ft.

Negyedévre 1 „ 50 kr.

Tárgysorozata

a maros-vásárhelyi Jogász-egylet 1872. évi december hó 4-én tartandó közgyűlésének.

1. A múlt évi elnök megnyitó beszéde és a napirend előadása.

2. A múlt évi titkárok jelentése a lefolyt évi működésről.

3. Korelnök és jegyző vezetése alatt a rendes elnök, alelnökök és titkárok megválasztása.

4. A rendes ülések véleményei és javaslatok az általok letárgyalt tudományos és más tartalmu indítványok fölött.

A szakosztályokhoz bejelentett indítványok a következők:

a) Ilyés Károly k. táblai pótbírónak indítványa a perkivonat készítése kötelezettségének eltörlése iránt.

b) Csongvai Károly kir. törvényszéki bírónak indítványa az ausztriai büntető perrendtartás 156. §. a) pontjának módosítása (a vizsgálati fogás korlátozása) iránt.

c) Ilyés Károly indítványa a megye-igazítási és sommás visszahelyezési kereseteknek a községi bíróságok hatáskörébe való utasítása iránt.

d) Dr. Soos Kálmán k. táblai segédfogalmazónak indítványa a köteles főeskünek mellőzése, illetőleg az esküvel való bizonyítás tárgyában.

e) Dr. Székely József kir. főügyészi helyettesnek indítványa a büntény által károsult biztosíthatási joga tárgyában.

f) Dr. Soos Kálmánnak indítványa a kihágási jogsértések és törvényszegések elintézési módja s az azok fölötti kizárólagos hatósági illetékesség megállapítása iránt.

g) Varga György k. táblai segédfogalmazónak indítványa, az igénypereknek ítéletileg való elhatározása iránt.

h) Az I. szakosztály határozati javaslata a birtok fogalma, tárgya és az ebből folyó következmények iránt, különös tekintettel a birtokháborításra és az elbirtoklásra dr. Endes Gábor k. táblai bíró által.

i) Kuthy Albert h. ügyvéd indítványa a m. törvénykezési rendtartás 587. §-a azon intézkedésének módosítása iránt, mely szerint az örökösödési eljárásban a perreutasító végzés ellen perorvoslatnak nincs helye.

k) Dr. Soos Kálmánnak indítványa a magyar tudomány-egyetemek jogi- és államtudományi karainak s a jogakadémiáknak rendezése tárgyában.

5. A számvizsgáló bizottság jelentése az egyet pénztári állása iránt.

6. Az igazgató választmány által előterjesztett javaslatok fölötti határozás és az 1873. évi költségvetés megállapítása.

7. Az egyet tisztviselőinek és az igazgató választmányának megválasztása.

8. Az egyet közlönye, a „Székely Hirlap“ és egyéb szükséges tudományos czélú eszközök iránti intézkedés.

9. Szabályszerű időben és helyen bejelentett önálló indítványok.

10. A közgyűlés bezárása.

Az igazgató választmányának 1872. évi november hó 20-kán tartott ülése határozatából

B. Apór Károly,
egyleti elnök.

Dr. Soos Kálmán,
egyleti titkár.

A helyi Jogász-egylet IV-ik azaz közjogi, közgazgatási és államtudományi szakosztálya f. hó 16-án Elekes Pál ur elnöke alatt ülést tartott, melyben:

1. Dr. Székely József előadván véleményét dr. Soos Kálmánnak a kihágások elintézése tárgyában, a kimerítő megvitatás után a véleményező által felhozott indokoknál fogva is egész terjedelmében helyeseltetett és elfogadtatott; a jogász-egyleti kijelentés javaslata pedig indítványozó hozzájárulása és közreműködésével következőleg szövegeztetett:

„Az 1858 junius 20-iki császári nyiltparancsban megjelölt kihágási jogsérelmek és törvényszegések addiglan, míg az igazságszolgáltatásnak elválasztása a közigazgatástól rendszeres törvénykönyv alapján tetteleg megtörténhetnék, elintézés végett késedelem nélkül a közigazgatási hatóságokhoz tétessenek vissza. Azon esetben pedig ha a marosvásárhelyi jogász-egylet ezen kijelentése ellenére is a kihágások bármely okból továbbra is a királyi járásbírók hatáskörében hagyatnának akkor ezek a közigazgatási hatóságokat teljesen kizáró illetékességgel ruháztassanak fel; s a nevezet kihágásokra nézve személyzetök annyira szaporíttassék, hogy a hatáskörükbe utalt kihágásokat ezen ügyek természetének megfelelő gyorsasággal elintézni képesek legyenek; s ép e czélból mindenestire az idézett cs. nyiltparancsban előszabott egyszerűbb fenyítvényi eljárást tartozzanak követni.“ Ezen határozatnak a rendes ülés elibe terjesztésével dr. Székely József bizott meg.

2. Ezután a szakosztály tanácskozási tárgyaúl fölvetett ugyancsak dr. Soos Kálmánnak következő indítványa: Ohajtja a m.-vásárhelyi Jogász-egylet, hogy a magyar tudomány egyetemek jogi karai az államtudományiaktól törvényhozásilag elkülöníttessenek, s kimondassék, hogy egyik kar hallgatói sem kötelesek, a közös hallgatásra és vizsgázásra megszabott tantárgyakon kívül, még a másik kar rendes tanfolyamát is végezni.

Azt is élénken ohajtja a m.-vásárhelyi Jogász-egylet, hogy Magyarhon összes jogakadémiái, míg kellő számu tudomány-egyetemek felállítatván, azok megszüntetése bekövetkezhethetnék, az egyetemek jogi karának színvonalára emeltessenek, s a mely akár felekezeti, akár másnemű jogtanintézet, ezen feltételnek bármely tekintetben megfelelni nem képes, vagy nem hajlandó, attól a nyilvánosság jellege megvonassék.“ Azonban az idő előhaladása miatt a tanácskozás folytatása, illetőleg az indítvány érdemleges tárgyalása máskorra halasztatott.

Maros-Vásárhelytt, 1872. november 16-án,

Vitályos Sámuel,
osztályjegyző.

Jelentés.

A m.-vásárhelyi jogász egyet III-ik bűnügyi szakosztályának folyó évi november 15-kén tartott gyűlése eredményéről.

Napirenden volt jogtudor Székely Józsefnek a büntény által károsult biztosíthatási joga tárgyában beadott indítványa, és előadó jogtudor Soos Kálmán e fölötti véleményes jelentésének tárgyalása.

Ugy az indítvány, valamint előadói vélemény is kimerítőleg megvitatván, majdnem 4 órai beható tanácskozás után e szakosztály a biztosítás eszméjét egyhangulag magáévá tette ugyan, de a kivitel módjára nézve, némi eltérésekkel az indítvány és előadói véleménytől a következő kijelentési javaslatot határozta a rendes gyűlés elibe jutatni:

„A büntett által károsult kártérítési s más magánjogi igényeinek, nem különben a bűnvádi költségoknak előleges biztosíthatása. a büntető végítélet előtt szükségesnek mutatkozván, annak kivitelét a m.-vásárhelyi jogász-egylet következő módjára határozza meg: a vizsgálati fogás korlátozása iránt.”

helyi jogász-egylet következő módon és eljárás szerint tartja legcélszerűsábbnak.

„A vizsgáló bíró köteles, ha a büntett gyanusított ellen a különös vizsgálat megindítása már elhatározott, vagy ha a gyanuokkal támogatott bevallás megtörtént, káros vagy jogutódai kérelmére a vizsgálat rendjén kiderített magánjogi kártérítési igények és bűnvádi költségek erejéig gyanusított vagyonában a biztosítást elrendelni, s annak a fennálló törvényekkel megengedő fogamatba vétele végett az illetékes polgári bíróságot megkeresni, mely a megkeresvény tartalmához képest az elrendelt biztosítási intézkedéseket fogamatositani tartozik.“

„Ezen előleges biztosítási intézkedés, gyanusított ingatlanaira a zálogjog előjegyzése, vagy hol telekkönyvek nincsenek a kár és költségterítési igények betáblázása által, ingókra nézve pedig, azoknak bírói zár alá vétele által eszközöltetik.“

„Ingóságokra azonban csak ingatlanok hiányában rendelhető el a biztosítás: de a biztosítók-nyújtásra kötelezettek jogában áll ezen biztosítási intézkedések alkalmazása alól menekülni, vagy ha az már elrendelve és fogamatositva volna, lefoglalt javainak a biztosítás alól való fölmentetését eszközölni az által, hogy a kár és költség terítési igényeket teljes értékben fedező készpénzösszeget, vagy letétbe vehető kézi zálogot tesz le a vizsgáló bíró kezébe, vagy végül a biztosítást kérő által is elfogadott jót álló kezeszt állit.“

„Ha a gyanusított ellen később a bűnvádi eljárás megszüntetik, a vagyonára elrendelt biztosítási intézkedéseket is az eljáró bíróság egyuttal érvényteleníti s annak fogamatba vétele végett az illetékes polg. bíróságot ujából meg keresi, erről a felmentetnek kívánságára hivatalos bizonylat adandó ki.“

Az ily képen szerkesztett kijelentési javaslatnak a rendes gyűlés elébe való előterjesztésére tagtárs Soos Kálmán ur kéretett fel.

M.-Vásárhelytt, 1872. november 18-án.

Kuti Albert
szakosztályi jegyző.

Maros-Vásárhely nov. 21.

„Das an scandalöse Scenen gewohnte ungarische Abgeordnetenhaus erlebte heute einen Scandal, wiewer er in seinen Annalen noch nicht verzeichnet steht.“ (A botrányos jelenetekhez szokott magyar képviselők háza ma egy oly botrány volt tanuja, melyhez hasonlót az ő évkönyvei nem képes felmutatni.)

Igy ir a mostani magyar képviselőházzal a „Neue freie Presse“ nov. 19-iki reggeli száma.

A botrányt, az okozó által soba nem expialható botrányt, Csernátorny Lajosnak Pauler minsterhez intézett következő affrontja idézte elő:

„A jelenlegi kormányrendszernek nincs se political, se civilisationalis, se anyagi tekintetben létjoga, de legalább megvárhatnók, hogy legyen magyar nemzeti szempontból létjoga. És ha ebből nincs, mi szempontból van tehát létjoga? mert azzal nem elégszik meg az ország, hogy önök ministerek legyenek és házakat építsenek és uradalmaikat vásároljanak; ez nem létjog.“

Ha egy ily merény a nemzetélet legszentebb laboratoriumában, a törvényhozás teremében követtetik el, akkor szellemi és erkölcsi ügyeink haladására nézve kétségbe kell esnünk. Akkor, ha igaz, mit Tactus ir, hogy: Virtutes tunc maxime aestimantur, quum facillime gignuntur, s országgyűlési teremünkben látjuk, hogy botrányt botrány — és pedig crescendo — követ, akkor azon szomeru meggyőződésre kell jönnünk, hogy

nállunk a botrányok azért oly gyakoriak, mert „Vitia tunc facillime gignuntur, quum maxime aestimantur.”

Szomorú idők, szomorú napok! melyekben a botrányok ily kelendőségnek örvendhetnek.

Mi, ha meg nem történik vala, lehetlennek! hittük volna, hogy egy párt, melynek összetatlan bizalma emelte gr. Lónyay Menyhértet a miniszerelnöki polczra, egy oly kiméletlen és méltatlan megtámadást, minő a Csernátony Lajosé volt, méltóságteljesen és határozottan vissza ne utasítson oly móddal, hogy a miniszerelnök védve, a gyűlés méltósága pedig a polgárosodott egész világ előtt fedve legyen. — „Crier, ce n'est repondre.” Lezugni, nagyokat kiáltani, még nem czáfolat. A Deák-párt pedig, — melyhez mi is szívvel, lélekkel csatlakozunk — a gr. Lónyay valóban kiérdemelt védelmére mit se tett egyebet, mint a balpárttal e részben versenyezve, fel-felsivított. Egyetlen Deák-párti, Somsich Pál, a ki mint a Csernátóni arbitere, szólott a botrányos üggyhöz, nem adta legkissebb jelét se annak, hogy a Deák-pártnak s az ezáltal felemelt miniszerelnöknek határozott barátja lenne. Mi, kik gr. Lónyay Menyhértet hosszú évek során át ismerni és becsülni tanultuk, tudjuk azt, hogy a nemes gróf erkölcsi és szellemi magasságában egy „Jupiter tonans” magát megvédeni. Hanem bizony az országgyűlési Deák-párt csak saját magát tisztelte volna meg, ha az általa támogatott kormány fejét egy amolyan férfias fellépés által, megvédi ezen kellemetlen helyzettől, hogy nagyon is ingerült állapotában maga vivjon párbajt azon ellenséggel, kiről tudva van, hogy a miniszerelnöknek — coute qui coute — erkölcsi életére tör csak azért, mert: — az ismert erkölcsi mese szép szavai szerint — mi szükség ugy fénylenie?

Hanem a mi megtörtént, azt meg nem letté tenni lehetetlen. Gróf Lónyay Menyhért kénytelen volt maga védeni magát. Ez ugyan rája nézve, purus et integer helyzetében, könnyű dolog volt. De mi mégis nagyon tudjuk azt fájlalni, hogy egy oly vádlóval, vagy helyesebben mondva: egy oly gyanúsítóval szembe a ki maga nyíltan bevallja, hogy felmondott rágalmai támogatásukra nincsenek adata, hogyan nem tudta hideg vérrel megmérni, hogy a nemes grófnak egy fegyvertelen bős ellenséggel van dolga, a ki, egy lázas állapotban tette a parlamenti convenientiával szembe soha nem expialható rohamát; miként ezt végfeleletében maga bevallotta magáról. Ily méltatlan támadás teljes megsemmisítésére biztosabb szer lesz vala a hideg borongató, mint a

hevítő, már csak azért is, mert akkor Csernátony Lajos képviselőnek ezen strategicus fogása, — mely maga is a miniszerelnök állása erkölcsi-leendő megingatására volt irányozva — csak annyi örömmel se kamatozott volna, hogy gr. Lónyayt felindulva lássa.

Minket azonban az ily viharok se meg nem lepnek, se nem aggasztanak legkevésbé sem. Ezek ép ugy helyükön vannak az erkölcsi világban, mint a physicaiban. Ott, ép ugy, mint itt, csak tényezőleg hatnak. Hanem egy feltétlenül megkívántatik; t. i. hogy az, a ki óhajtja, hogy az ily rázkodások rája nézve csak hasznót hajtsanak, igyekezzék azt egy fedhetetlen és közjóllet megteremtésére munkáló éber élet által kiérdemelni. Így a Deák-párt is egy jól fegyverezett rendszer összetartás s fedhetetlen eljárás által törekedjék kiérdemelni azt a szerencsés helyzetet, hogy a véletlent mindég a maga részére számíthassa; ekkor aztán keresse az erőt saját magában, félre-ismérhetlenül s elmagyarázhatatlanul közjóra intézett munkásságában. Számításait legkevésbé fektesse oly hírlapokra, melyek a Deák-párt irányában se hideg, se meleg természetöknél fogva rosszabbak a nyílt ellenségnél. Főleg szigorú szabályozások által is eszközölje, hogy a Deák-párt országos képviselő hívei az országgyűlés ideje alatt elengedhetlenül foglalják el a tért és töltsék be a helyet, hova őket a választók eléggé nem tisztelhető bizalma helyezte. Mi valóban szeretnők tudni, hogy mi értelme és haszna van egy oly képviselő eljárásának, a ki a legégetőbb kérdések tárgyalása alkalmával, távol az országos fontos teendőktől színterétől, bátorságot vesz magának hon mulatni. Nekünk ugy tetszik, hogy a Deák-párt szinte nem veszi észre, hogy mennyire lazult a nemzet képviselőiben a törvények iránti tisztelet és a kötelesség teljesítése iránti buzgalom. Mi tegnap tanui voltunk az esetnek, mely szerint nemes Marosszék egyik képviselője, dacára az incompatibilitás tárgyában hozott törvénynek, mint alispán elnökolt a szék állandó bizottmánya ülésében; míg a másik képviselő, árvaszéki elnökségéről lemondva, sietett elfoglalni helyét a törvényhozási teremben, s támogatni pártját a a méltatlan insultusokkal szembe.

Ezt aztán törvény tiszteletnek s kötelesség teljesítésnek hívják.

A Deák-párt szigorú kötelessége hát, országgyűlési párthíveit kérielhetlenül képviselői szent tisztok teljesítésére szorítani.

A Deák-párt mellőzhetlen kötelessége az abszolut képviselő párthíveket országgyűlési helyök elfoglalására szorítani, s a meghozott és szentesített törvény iránti — minő az incompatibilitási törvény is — tiszteletet szívökre kötni.

Dobolyi Sándor.

Maros-Vásárhelytt, nov. 19.

Azon eset, hogy négy falva kirendeltetett utunkára, s minden eredmény nélkül tértek haza, — mert egy tisztviselő sem jelent meg annak rendezésére és felügyeletére — sok ehez hasonló eset, de főképpen azon szomorú esemény, hogy egy ragályos torok betegséggel sok áldozatot seprtet el, a mostani marosszéki tisztséget kényserítették fontolóra venni, azon okokat, melyek ezen rendkívüli állapotot előidézték székünk közigazgatásában. Nem tagadhatom meg elismerésem, Szentiványi Kálmán, főjegyző urtól, ki minden helyes és tapintatos, de főképpen tevékeny hivatal folytatása mellett is nem képes egyedül igen sok teendőnek halmazát végezni. Mindemellett tisztségünk nincs kiegyesztve. Királybírók és árvaszéki elnökök negyedik hónapja, hogy képviselőkké választattak, s ezen idő alatt kevés vagy éppen semmi részt nem vesznek a közigazgatásban. S noha a pártértekezleten mindkettő megígérte, hogy igazoltatások után lemondanak, de mindeddig ez irányban semmi intézkedés nem történt. Mondják agyan, hogy alkirálybíró Bothos Kálmán az elmúlt közgyűlés előtt elküldte lemondását, de azon „Azt mondják”-ot még bevégezett tény nem igazolta. Már most azon kérdést intézem Bothos Kálmán urhoz, hogy: tekintve azt, hogy ömaga el kell, hogy ismerje, hogy ezen állás tovább fenn nem tartható, a közigazgatás nagy hátránya nélkül, alkalmat akar-e adni a baloldal megtámadásának? Ilyesmit nem teszek fel a képviselő urról, s hiszem, hogy ő maga át fogja látni, hogy: két ily fontos elhivatatlásnak megfelelni lehetetlen, s leghamarább mindent el fog követni, hogy tisztségünk ki legyen egészítve; mely aztán a több hónap óta történt halasztásokat és mulasztásokat helyrehozva, elhanyagolt utainkat kiigazítsa, s egy szóval, minden közigazgatási, de főképp árvaügyeinket potencirozott ügyekkel rendes menetben terelje.

X.

Maros-Vásárhelyi képviselői gyűlés.

(Nov. 19.)

Elnök: Borosnyai Pál, polgármester.

Jegyző: Kis József városi főjegyző.

Tárgyak.

1. A hadsereg létszámának folyó évben történt tel-emelése következtében a városra eső többlet elhelyezésére nézve tett megtalálása a katonai parancsnokságnak.

Értesíteni határozatott az illető katonai parancsnokság, hogy a szükségelt elhelyezés 1873. Szt.-György napján túl megtörténend.

2. Magyar kir. belügyminiszer ur leirata a kövezet városi illetőleg:

A terhelt szekerek mérlegelése a t. leirat értelmében fog elintéztetni.

A városi polgárok részére fenhagyva volt engedmény megszüntetése tudásul és megtartásul vétetett.

3. Árvaszéki elnök Nagy Lajos előterjesztése a városi árva ügyek állapotáról.

Áttétetni határozatott s Jogügyi bizottmányhoz az előterjesztés minden ágaira adandó véleményezés végett.

TÁRCZA.

MUTATVÁNY

Dobolyi Sándornak ily czimű munkájából:

Erdély alkotmányi történelme párhuzamban

az angol constitutionális élettel.

1689. egy új s felette nevezetes korszak éve, mint Erdély, mind Angolhon constitutionális életére nézve.

A lotharingiai herczeg Károly, badeni főherczeg Lajos és a szávoyai Eugen herczeg fényes győzelmeik, mind inkább tarthatatlanná tették Erdély önállóságát szembe az akkori osztrák uralkodóházzal; ép azért Erdély előrelátó államférfiai, azok élén Teleki Mihály, komolyan és behatólag intézkedtek, hogy egy megtörténhető kényszer következtetését megelőzőleg — az osztrák házzal szilárd kiegyezkedési oklevél mellett és alapján Erdély jövőjét és sorsát biztosítsák.

A több éveken át tartott alkudozások és egyezkedések eredménye lett a történelmileg annyira nevezetes és fontos „Diploma Leopoldinum.”

Ez az oklevél, mely midőn egyfelől az erős osztrák uralkodóház védelme alatt Erdélyt a török hatalom és befolyás ellen teljesen és örökre biztosította, másfelől

az oklevél pontjai erejénél fogva törvényhozási joga gyakorlatában továbbra is fenntartotta. S ha később a szabadabb institutio némely pontjai, az abban az időben szinte korlátlan hatalommal igazgatott osztrák kormány befolyása következtében, változást is szenvedtek, de ezen változtatások is csak alkotmányos uton történhettek és történtek. És ámbár félre ismerhetlen igazság, hogy az időnként megtörtént csonkítások az Erdély jogai rovására történtek, de az ily módon történt jogi vesztés és kár erkölcsi megtérítésének tekinthető azon férfias hazafi küzdelem, melylyel az akkor élt erdélyi honfiak a megingatni czélba vett szabadelvű cikkek legkisebbikéért is élet-halál harcra vették. A nemes küzdelem kifejtette az önvédelemre szükséges erőt, s sok sikerrel iskolázta a meglevő primitív szabadság szeretetet. — Az átmenet részleteire még visszatérünk.

1689. Angolhon sorsára és egész jövőjére is ép oly döntő hatással bírt.

Ezen évben mind két parlament, egy ugynevezett conventiobau, határozottan kijelentette, hogy II. Jakab a király és nép közti alapkötést megszegte, minek következtében a tron ürességbe jött. Ennek folytán február 13-án Mária, királynénak, s férje III. Vilmos királynak lettek kikiáltva; s az utóbbi, a ki a kormányzást egy maga intézte, rábirta nejét azon beleegyezésre, hogy: ha maradék nélkül halnának el, az angol korona szálljon át a hannoverai házra; mely kiegyezkedés kevés később egy parlamenti végzés által is meg lett erősítve.

Ezen trónöröklési szabályozásnak köszönheti Angolhon felyirágzását, nagyságát, gyökeresen rendezett alkotmányos életét, boldogságát. A Szász, Dán, Normánn, anjou, Tudor és Stúárt házak uralkodásukat aunyi lefejeztetés spekelte s oly sok vér festette, hogy a Voltaire merész kifejezése szerint: Angolhon ezen időről történelmét a bakónak kellene megírni; míg a hannoverai vagy Branschweigi uralkodó ház szelid, humanus és vallásos kormányzása után, mint a jó magvető nyomán, áldás, hont s nemzetet boldogító jóllét, egy folytonosan erősödő s általánosuló szép institutio üdvös gyümölcsei teremtek, s a történelem buvár nem tudja eléggé bámolni azt a pártolást melylyel a gondviselés a III. Vilmos által rendezett örökösödést kegyelte, midőn az utánna következett Anna királyné, férjétől Dán főherczeg Györgytől származott 19 gyermeke halálával, — mint megannyi jóvagyással kényszerült a messze látó és jóakaratu király bölcs intézkedése előtt meghajolni.

Még az 1689-beli hadjárat is, mint Angolhon függetlensége megmentésének legnyilvánosabb s megtagadhatlan módja, eszköze, felette emlékeztetéssé teszi ezt az évet. *) A Boyne folyónál Jakab seregével szembe kivívott győzelem, megszerezte Wilmosnak Irland koronáját is, de szinte egy odadobott drága élet árán, miután a

*) The war of 1689 was most evidently and undeniably the mean of preserving the independence of England. — Hallam, the Const History of England. Tom. III.

5. Jogügyi bizottmány véleménye Márkus Márknak szerződvény szerinti jogában leendő megtartása iránti kérvényére.

A tárgyalás kitűzött vélemény felolvasatása után elnök ezzel kapcsolatban kívánván tárgyalatni egy oly kérvényt, mely az elnöki állítás szerint, egy ügyre vonatkozik, de a jogügyi bizottmány előtt még meg nem fordult s a tárgysorozatba se volt iktatva. Ennél fogva a képviselői gyűlés ezen kérvényt áttette a jogügyi bizottmányhoz véleményadás végett, függőben hagyván addig a már beadva volt vélemény felletti derekas határozást.

6. Kraft Károly kérése idegen helyről hozott sörnek ezen szabad kir. városban átviteltetése tárgyában.

Mintán kérelmes, saját jelenlevő ügyvédé Biás István által tett nyilatkozata szerint, ezen kérdés felett támasztott keresetét mind a Járásbírság, mind a törv. királyi tábla előtt elvesztette, akkor ezen kérvény további tárgyalásának nincs se értelme, se czélszerűsége. Félre, ítéletni határozatott.

7. Esztergom városának a magy. kir. Miniszteriumhoz a közigazgatási árva és gyámhatósági költségek állami megtérítés iránti felirata.

A felirat pártolása elöl határozva, valamint az is hogy a magas ministerium városunk közgyűlése által feliratilag kértessék meg: a keblől hasonló költségeknek államilag kegyelmesen leendő fedezésére.

8. Kérése a helyi evangelicus egyháznak a tűz által okozott romlás kiigazítására épületekhez szükségelt csere szálfakkali segélyezés iránt.

A szerény kérésnek szerényen lett elégtéve. A kért hat szálfakkali kiadatása elrendeltetett.

Dobolyi Sándor.

N.-Szeben, november 15.

Folyó év október hó 30-án kelt 85. számú becses lapjában a „Nagy-szebeni levelek“ czime alatt jelölt cikkére, van szerencsém a tekintetes szerkesztő megkérni, miszerint szíveskedjék a következő kiigazításnak becses lapjában leendő besorozatját megengedni.

Sándor Kálmán, levelező ur, panaszt emel az iránt hogy a levélszekrényekre itt helyt oly kevés gond fordítatik, hogy a levelek azokban annyira megtolulnak, miszerint azokat ki is lehet belőlük szedni.

Az itteni postajárat viszonyoknál fogva a helybeli levélszekrények naponta négyszer ürítettnek ki, még pedig délelőtt 8 és 11 órakor, délután 4 és 6 órakor és a postahivatalnál alkalmazott szekrényből, még estve 6 óra után is, minék következtében a leveleknek megtolulása lehetetlenné válik.

A levelező urnak aziránti állítása, hogy a levélszekrénybe betett levelek abból kiszedethetnek, már éppen alaptalan, mivel a szekrények nyílása réznyelvekkal van ellátva, úgy, hogy azok befelé nyílván, egy betett levélnek kivételét lehetetlennek teszik.

Azonban léteznek talán gyerekek, valamint roszakaratú emberek is, kik ezen réznyelvekkal játszván, ügyetlenségük, vagy roszakaratuk által, leveleiket oly rendetlenül teszik be a szekrénybe, hogy a levél ebben nem fektetve, hanem egyenesen áll, vagy keresztben fekszik, mi által a levelek megtolulása megtörténhetik.

Ily kedvetlen, előfordulható körülményeknek kiküszöbölésére, szükséges lenne minden levélszekrényhez egy rendőrbiztost felállítani, ki is ily rendetlenségeket megakadályozzon. A mostan használatban levő és a szükséges biztossággal bíró levélszekrények, olyanokkal, melyeknél a nyílás felül van, fel nem cserélhetők, még pedig czélszerűség tekintetéből.

Hogy a levélszekrényeken miért nincs felírva, hogy naponta háyszor szedethetők ki a levelek, ennek nem a levelező ur által felhozott költségi ok, hanem a vasut

megnyitásával összeköttetésben álló járatok rövid idő alatti többszöri változata.

Azonban engedje meg a levelező ur azon kérdést tenni, hogy eziránt kinél emelt panaszt és kitől nyerte azon oktató és gunyosan felsorolt választ, mivel ezen igazgatóság előtt soha, sem személyesen, sem írásban eziránt nem jelentkezett és e szerint az illető választ ezen hivatalból nem is kaphatta.

M. posta igazgatóság.

Fővárosi levél.

Pest, nov. 18. 1872.

Szomorú levelemnek kezdete, — talán a vége is az leendő!

A hétnek nagy halottja van; Szerdahelyi Kálmán, a feledhetlen emlékü kedves művész nincs többé!

Folyó hó 14-ikén zárultak be ama szemek, melyekben oly édesen hevítt tűz ragyogott; némultak el azon ajkak, melyekről oly sok kedvre derítő hangot hallánk. De miért beszéljek én róla, miért dicsérjem én őt? kit szinte minden magyar ember ismert, és a ki csak egyszer látta, csak egyszer részesült ama magasabb élvezetben, melyet kitűnő játéka s finom, elegáns megjelenése által nyújtott: az soha el nem felejtethi.

Szive volt, honnan kifogyhatlan kedélyességét meríté; szívének őszintesége s jósága tette ővét előtt a legforróbb szeretet tárgyává; és szive volt, mely őt 43 éves korában sirba vitte; elmondhatjuk itt Arany gyönyörű gondolatját:

„Azt a kis patakot, mely a szívet hajtja,
Ha egyszer kiapadt: meg nem indíthatja
Oceánja könyve!“

De nem szölok többet e tárgyról, mert tollamat gyöngének érzem s így a boldogultnak megérdemelt bővebb méltányolását hivatottabbakra bízom; csak annyit említek meg föl, hogy tegnap a temetésen, dacára a rendkívül csunya időnek, sok ezren jelentek minden rendű és rangú tagjai a közönségnek, hogy őszinte részvétüket jelezzék; a gyász- és emlékbeszédeket Török püspök, Fekeli és Paulay tartották.

Es most térjünk rendes elemünkre a politikára. A hét legnagyobb részét a főváros rendezés t. javaslat száz meg száz féle módosításai, pótlásai és változtatásai töltötték be, de kész eredményről még mindig nem írhatok.

Moldva- Oláhországgal szerződést kötött a vasuti összekötő pontokra nézve, mely bizonyára örömdetes hír a kereskedés és forgalom emelkedése szempontjából.

Nagy megütközéssel olvastam erdélyi lapokból Küllömegyének a jezsuiták kérdésében hozott ismeretes határozatát. Nem csodálkoznám, ha az történt volna ott, a mi Pestmegye bizottmányi gyűlésén, hol t. i. Haynald érsek egy a maga nemében valóban kitűnő beszédet mondott páratlan hatású ékesszólásával (igaz, hogy népszerűségét tevén kockára!) a jezsuiták mellett. A közönség megéljenze a remek szónoklatot de csak is ezt; a benne hangzóztatott elvek fölött a — szabadág régen kivirta örök diadalát. — Nem csodálkoznám — mondom — ha ily szónoklat birta volna a jó erdélyi megyét határozatára; dacára annak, hogy Pestmegye a hatóságos beszéd ellen egyhangú határozatot hozott; így azonban csak azt remélem, hogy Küllömegnek talán nem akad még egy társa. E tárgyra nézve még csak azt jegyzem meg, hogy a „M. Politika“ és „P. Napló“ is gunyosan emlékeztek meg az említett megyéről.

Az udvar még mindig Gödöllőn mulat, csak a király jön be koronként kihallgatásokat adni; künn pedig ő felségeik részvételével pompás vadászati mulatságot rendeznek, — különösen a róka ellen nagy háborút folytatnak; vajmi üdvös dolog lenne, ha az ember-arcu rókaikat is megtizedelnék kissé!

hóval a lépesőzetten történt kaland után, La Reynière asszony egy percre visszatartóztatva Vaclair urat, midőn ez távozni akart, s azon elkötelező móddal, mely ezen nő tulajdonai közé tartozott: — áldozza fel ön érettem azt az énekesnőt, kinek cavatináját megtapsolni siet, mondá La Reynière asszony, s igyék velem egy csésze theát. Én önnel egy nagy terv felett akarok értekezni, melyet magam készítettem.

Melyik az? kérdé Fernánd, a ki az alatt kalapját pálcájával együtt letette.

Az, hogy önt nőssé tegyem.

Engem?

Önt, Vaclair Fernándot, egyetlen barátaim közül, kit eléggé szeretek, hogy teljesen elvállaljam a felelőséget ezen merész fellépésemért.

S kivel?

Ép az, a mit még ez ideig nem tudok.

Akkor ne keressen hát ön. Én nem járulok ezen tervhez, nem azért, mintha én a házassággal szembe fenn akar-nám tartani magamat azon mindennapiasságoknak, melyek a társalkodásokban napirenden vannak. Ennek az intézménynek van jó oldala, a legszebb mit erről mondani lehet, hogy még nem tudtak annak helyébe valami czélszerűbbet gondolni; de reám nézve a házasságnak nincs semmi értéke. Másfelé visz szellemem.

Ép ezen oknál fogva szükséges!

Talán, mivel nem az az én rendeltetésem?

Ugy van, ön nyugtalanságot okoz nekem. Én nem

Nem akarok következetlen lenni levelem kezdetével szemben s kénytelen vagyok bevallani, hogy utolsó levelemben kifejezett reményem a cholera nézve csak kis részben teljesült; a mennyiben ugyanis Budán csakugyan most sokkal kedvezőbb a betegülési s halálozási arány, mint kezdetben, — ámde Pesten annál inkább dühöng a vészés kór; úgy, hogy az átlagos betegülések számát naponként 30—40-re tehetjük, ezeknek azonban egy harmadánál több nem igen hal meg. A vidékről is többfelől olvasunk eseteket, azért a hol még jól vannak ugyancsak igyekezzenek korán bezárni ajtajukat a rémes vendég előtt!

Marosi.

Helyi dolgok.

— **Figyelmeztetés.** A helyi Jogász-egylet f. hó 14-én tartott rendes üléséről a „Székely Hírlap“ mult számában közölt tudósításban temérdek hiba csuszott be egyes szónokok beszédeiből szavak és mondatrészek több helyütt maradtak ki, s ez által azok értelmetleneké váltak, elannyira, hogy a tudósításból a gyűlés lefolyásáról helyes ismeretet nem szerezhethet, sőt annak kiigazítása is újbóliírás nélkül alig lehetséges. Mit is midőn kijelenteni sietek, az olvasókat annak szíves tudomásul vétetére kérem. Maros-Vásárhelyt, 1872. november 22-én. Dr. Soos Kálmán jogász-egyleti titkár.

— **Dr. Weber Albert** mind két — valóban oktató és gyönyörködtető — előadása teljesen sikerült. Nem csé-lünk a villany és delej ereje által előállított szép látványok tudományos részletezősökből érezkedni, s csak is e néhány szóba zárjuk a két előadásra vonatkozó nyilatkozatunkat, hogy Weber Albert rövid de mégis világos szóbeli előadása s az általa valóban műértőleg munkásságba hozott természeti erő k segítségével előállított fel-séges jelenetek a „jelen voltak“nak élvezetűs estét szerettek s a közönség teljes megalégedésének, többször ismételt viharos tapsban adott ékesszólás u kifejezést.

— **Az ip. polgári dalegylet** 24-én. Vasárnap este a helyi elsőzenekar közreműködésével reuniót fog tartani a sör-sarnok helyiségében.

VEGYES.

— **Pályázat.** A kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézetnél dr. Eutz Géza tanár urnak az egyetemhez történt kinevezése folytán megáruított természettudományi tanszék betöltésére a n. m. földmívelési ministerium pályázatot hirdetett. — A pályázati határidő ez évi december hó vége. Az előadandó tantárgyak: állat- növény- és ásványtan, légtimmetan, méh-, hal- és selyem-tenyésztés. — A tanszék 1873 mártius hóban lesz betöltendő s 1500 frt évi fizetéssel és szabad lakással van egybekötve.

Törvénykezés.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő tábla nyilv. ülésében 1872. év november hó 25-én és következő napjain tartott ülésin következő ügydarabok fogtak előadatni.

I. tanács polgári ügyekben

Binder Mihály r. bíró által.

Burzer Tivadar, Berethalmi község e. 12 öl fa vagy 156 frt i. Rosnyó község, Rungye János s t. e. kártérítés i. Munteanu Ján. Moldován Pel. e, bér i. Bááát Gy. Tuffe János e, kárt. i. K. kincstár, Bihari Imréné e. haszonbér i. János Borb, János István e. osztályrésze i. Mózes Gy. Fark Márton hagyatéka s t. e. igéykerese.

valyok megalégedve, ha látom, hogy egy fiatal ember, kiből józan ész van, idejét ide s tova való sétákkal felesérli el.

Fernand karszékebe vetette magát, s feltartván fejét egy oly diplomata magaratartásával, a ki egy békealkudozás feltételei felett vitatkozik. — Mit jelent az a legközelebről kiejtett mondat, így szól ő, mit ért ön e szavak alatt: Idejét elpazarolni? Elveszti-e az ember akkor az időt, ha a nélkül, hogy felebarátjának kárt tegyen, az élet mindennapias egyhanguságából kiemelkedett tényt cselekszik? s megnyeri az időt akkor, ha úgy jár el, mint az a minister a ki hazáját a szomszédokkal surlódásba hozza; vagy mint az a népszónok, a ki egy oratori győzelem silány gyönyöréért az erőtlenséget felláztatja? Feleljen ön, kérem, ezekre.

Én nem azt mondom, hogy ön nekifogjon egy tartomány hódításához, vagy vessen magát politikai képtelenségekre, én kirekesztőleg csak annyit mondok, hogy ön vegyen nőül egy tisztességes személyt, a ki önt boldoggá tegye. Nekem úgy tetszik, hogy ön egymást átvágó ösvényeken barangol — vaktában, ép azért kiáltottam, régi barátságom alapján, önre hogy: nyakát szegi!

Az én nyakam vállaimon s a fejem a nyakamon még mind jól állnak.

Nekem úgy tetszik, hogy önnél a dolgok ma nem a legkomolyabban állnak.

(Folyt. köv.)

i. Schusker Ján. Terontia Ján. e. kártérítés i. Chivoy Gy. hagyatéka, Bodea Mária s t. igénypere. Kövesdi közs. Apáti közs. e. somm. visszahelyezés i.

Ferencz Károly r. bíró által.

Weltker György és társai, Welther Borbára s t. e. tulajdonper. Balthar Borbála, Jeremiás János és t. e. örökségi szerződés i. Benkő József, gr. Lázár Eszter e. költség folyósítás e. Meltzer Mihály, Buttó Mitu hagyatéka e. 255 frt i. Kászoni Alajos, Csátósze közs. e. erdő s legelő i. Szócs Ján. Márton J. hagy. e. kártérítés i. Oltó Lajos, Sárosi Mihály s t. e. 400 frt i. Dénes Márton, Dénes Mózés és Mihály e. haszonbér i.

Csergedi János r. bíró által,

Kopácsa Vaszilie, Kazán Máthé és t. birtokh. i. Dombi Fer. és t. Veinberger Pál 70 frt i. Spiridon Gábor és t. Mucea Miklós hagyat. e. Secarianu György és t. Bordia Ján. e. Raibulesz Ján. Raibulesz Rafira s ré-

szessei e. örököségi igény elutasítása i. Parai Jákob és t. Nan Mária Juon e. Szabó Anna, Luj. Miklós és t. e. kiszakítás i. Haner János, Veres Adolf és t. e. 608 frt kártérítés i.

Elekes Pál r. bíró által.

K. kincstárnak, Simai Lukács e. zálogváltási jog telek. feljegyzése i. Mayer Ignác s t. Protz Stefán és társai e. telek. birtokigazítás e. K. kincstárnak, Barth Albert és t. e. zálogváltási jog telek. kitörlése i. Goll és t. Nagy Eszter e. 2000 frt i. Kopitinczy Antal csódtömegének. Orbán Miklós hagyatéka e. 20 frt i. Lázár Ádám, Dobál István hagy. e. 100 frt i. Ábrahám Dávidnak, Pap Zsuzsanna e. 18 frt 62 kr. i. Gottlieb Lázárnak, Bazeró Antal e. 800 frt 33 $\frac{1}{2}$ kárt kr. i. Flora Van, Flora Mina s t. e. telek. birtokigazítás i. Mayer Ignác és nejének, Kolubán Kosztán és t. e. telek. birtokigazítás i.

(Folyt. köv.)

Bécsi tőzsdei árkelet (novem. 21.)

5% metallique	66.05
5% nemz. államkölesön	70.10
1860. államkötvény	103.50
Bankrészvény	979.—
Hitelrészvény	336.—
London	108.75
Ezüst	107.—
Arany	5.20
Napoleon arany	8.66
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	80.
" " " temesi	79.—
" " " erdélyi	76.25
" " " horvát-slavon	—.--

Felelős szerkesztő: DOBOLY SÁNDOR.

HIRDETMÉNYEK.

(29)
Sz. 72—1872.
O. K. B.

1—3

Pályázati hirdetés.

A maros-vásárhely országos ellenörködő őrnöki állomása a nagyméltóságú magyar királyi Belügy-miniszterium folyó év szeptember 1-én 28497 szám alatt kelt magas rendelete folytán újból betöltendő lévén ezen 400 frt évi fizetéssel és 60 frt szállás pénzzel egybe-kötött állomásra ezennel pályázat nyitattik; megjegyeztetik, hogy ezen állomás után folyamodok megnyerés után köteles lesz évi fizetésbe cautiót készpénzben vagy állampapírokban bécsi törzs szerint a kórház pénztárába letenni, — és olyanak, kik arra képesek, számadásokban jártasok, bizonyítványokkal allatott kérvényeiket folyó év december 15-ig a kórház igazgatóságához beadhatják.

A maros-vásárhelyi országos kórház 1872-ik év november 11-én tartott bizottmányi üléséből.

Z. Dr. Knöpfler Vilmos,
kir. tanácsos bizottmányi elnök.

(23)

6—12

Vizsgálatok meg mindent s tartásatok meg a jót!

Számtalan esetben jónak bizonyult s orvosi tekintélyek és magánosok tanusítványai által kitüntetett gyógyszerek.

Dr. Miller móhnyövény-nedve.

Leghathatós szer köhögés, mellhurut, nátha, nyálkásság, rekedtség, kezdődő tüdővész, s a gyermekek számárhurutja ellen; ezer meg ezer esetben bebizonyulva.

Egy eredeti üvegtégely ára, használati utasítással 3 nyelven 50 kr. o. é.

Miller óvbalzsama görcsök ellen.

Törvényes vegytani elemzés szerint 1868. április 8-ról a növényország leghasznosabb nemeiből a leg-szorgalmatosabban készítve, erősítő és üdítő hatásánál fogva messzire kitűnőleg ösmerve a gyomor és végbél nyálkássága, emésztéshiány, gyomorgyengeség, görcsös gyomorbaj, vérhas, puffadás és kólikafájdalmak ellen.

Ezen kívül leghathatós és legerősebb szer hosszas és kimerítő betegségek ellen.

Egy eredeti, horgony-kupakkal, pecsét- és használati utasítással 3 nyelven ellátott üveg ára 1 frt 50 kr. Egy kisebb üveg 80 kr. o. é.

Maros-Vásárhelytől valódi minőségben csak Bucher Miksánál kaphatók. Szászvároson: Rukert C. gyógyszerésznél. Gyula-Fehérvárt: Boos C.-nál. Csikszereda: Winkler F.-nél. Décsen: Krémer Jánosnál. Gy.-Szt-Miklóson: Frölich E.-nél. Kézdi-Vásárhelytől Lukács F.-nél. Nagy-Enyeden: Horváth F.-nél S.-Szt-Györgyön: Guták és társánál.

(28)

2—6

Uj naptárak 1873-ra.

Kaphatók Wittich J. könyvkereskedésében

Maros-Vásárhelytől.

then aeum nagy képes naptára. Tiszti-czimtáral. Ára 1 frt.

do. kis képes naptár 50 kr.

Magyar Polgár nagy naptára 1873. Ára 1 frt.

Olcso nép-naptára 1873. Szerkeszti K. Papp Miklós. Ára 60 kr.

Falusi gazda naptára 1873. Szerkeszti dr. Farkas Mihály. IX. évfolyam. Ára 80 kr.

Kossuth naptár 1873. Szerkeszti Honfi Tihamér. III-dik évfolyam. Ára 40 kr.

A nép zászlója naptára 1873. A magyar nép számára. Szerkeszti Áldor Imre. Ára 40 kr.

Balpárti nép-naptár 1873. Balpárti polgártársai számára szerkeszti Vasgyuró Tamás. III. évfolyam. Ára 50 kr.

Lidércz naptár 1873. XII. évi folyam. Ára 60 kr.

Istvánbácsi naptára 1873. Alapítá Májer István. XVIII. évi folyam. Ára 50 kr.

Protestáns uj képes naptára 1873. Szerkesztette Dömötör János. Uj folyam. Első év. Ára 50 kr.

Magyar nők naptára 1873. Szerkeszti Beniczky Irma. V-dik évfolyam. Ára 60 kr.

Barátfülek naptára 1873. Szerkeszti Paparmorgó. Harmadik évfolyam. Ára 50 kr. Ugyanaz, bővített kiadás, függelékekkel: Magyarország teendői a csalhatatlanság kimondása után. Ára 80 kr.

Csodabogár naptár 1873. Tele irta s pingálta Bogarász K. kukk. Ára 60 kr.

Csalhatatlansági naptár 1873. Humoristikus képekkel. Ára 50 kr.

Hölgyek-naptára 1873. Diszes vászonkötésben. Ára 1 frt. 60 kr.

Jegyzék-napló ügyvédek és bírák számára. Szerkeszti Schnierer Gyula. Ára keményen kötve 1 frt 20 kr.

Gazdasági zseb-naptár 1873. Szerkeszti Godó-lányi Antal. Ára 12 havi-jegyzettel 2 frt.

Közhasznu erdély képes naptár 1873. Ára 26 kr. Székely napár 1873. Ára 25 kr.

(4)

24—*

Legujabb törvénykezési munkák.

Kaphatók Wittich J. könyvkereskedésében
Maros-Vásárhelytől.

Az 1872. évi Törvények gyűjteménye.

8-adrét I. füzet ára 60 kr.

K zikönyv a

BIRÓSÁGI VÉGREHAJTÓK
számára

irta: dr. Dárdai Sándor, ára 2 frt.

SZABÁLYRENDELET

az irodai szükségletek fedezése, az irodai általános kezelése és az erről vezetendő számadás tárgyában.

Szabályrendelet,

a bünvádi eljárási költségek meghatározása tárgyában, ára 50 kr.

Az uj vadásztörvény

függelékül állandó vadásznaptárral, ára 40 kr

AZ UJ IPARTÖRVÉNY

ára 30 kr.

Az uj.

Szolgabirói hivatal

kzikönyve

megyei tisztviselők, ügyvédek, jegyzők, és községi előljárók használatára.
ára 2 frt.

Birtokrendezési eljárás

az ország erdélyi részében ára 40 kr.

Utasítás

A véderőről szóló

1868. XL. törvényezikk végrehajtása tárgyában
1 frt 40 kr.

Utasítás

Katonai szolgálati viszonyok

körül 80 kr.

1871. XVIII. törvényezikk

a községek rendezéséről

40 kr.

Helység-névtár.

Erdély községeinek betűrendes névtára,

ára 1 frt 50 kr